

**UKK – usein kysytyt kysymykset –
vuoden 2021 yhteisvastuukerääjille ja keräyksestä viestiville**

Yhteisvastuukeräys 2021 kerää varoja vähävaraisten vanhusten auttamiseen Suomessa ja maailman katastrofialueilla

Mitä?

Vuoden 2021 Yhteisvastuukeräyksen tuotolla autetaan taloudellisissa vaikeuksissa olevia ikäihmisiä niin Suomessa kuin kehittyvien maiden kriisialueilla. Keräys alkaa 7.2.2021.

Miksi?

Eri syistä johtuva köyhyys koettelee ikäihmisiä Suomessa ja maailmalla. Monet vanhuksat elävät taloudellisessa ja sosiaalisessa ahdingossa. Koronaepidemia on kurittanut entisestään juuri näitä kaikkein hauraimpia.

Vanhuusiän köyhyyteen Suomessa vaikuttaa esimerkiksi työelämän ulkopuolella oleminen, esimerkiksi kotiäitiys, työkyvyttömyys, pitkäaikaistyöttömyys, pienipalkkaisuus tai näiden kaikkien yhdistelmä. Listalle kuuluvat myös kallis asuminen, peritty huono-osaisuus, mielenterveyden ongelmat sekä monet yllättävät tekijät kuten sairaus- ja lääkekulut. Moni miettii, ostaako ruokaa vai lääkkeitä.

Suomessa vanhusten köyhyys näyttäytyy eri tavoin eri puolilla maata. Myös puuttumiskeinot ilmiöön ovat monimuotoisia. 40 prosenttia eläkeläisistämme saa eläkettä alle 1 250 euroa kuukaudessa.

Maailman kehittyvien maiden katastrofialueilla Yhteisvastuukeräyksen tuotolla autetaan niitä yhteisöjä, vanhuksia ja perheitä, jotka ovat kärsineet pahiten konfliktien, katastrofien ja luonnonmullistusten aiheuttamissa hätätilanteissa. Kirkon Ulkomaanavun ruohonjuuritason työn kautta voimme yhteisvastuuvoin olla tukemassa mahdollisimman arvokkaan vanhuuden mahdollistamista myös erittäin haavoittuvissa olosuhteissa eläville ikäihmisille. Kansainvälisen diakonian esimerkkikohdemaana on Uganda, mutta apua ohjataan kulloisenkin tarpeen mukaan yli kymmeneen maahan.

Yhteisvastuukeräykseen kautta lahjoittaja voi olla tukemassa vähävaraisuutta ja suoranaista köyhyyttä kokevia ikäihmisiä sekä Suomessa että maailman katastrofialueilla.

Miten?

YHTEISVASTUU 2021 TUKEE IKÄIHMISIÄ SUOMESSA JA MAAILMALLA SEURAAVASTI:

SUOMESSA

10 % yhteisvastuutuotosta ohjataan Kirkon diakoniarahastolle, joka kohdentaa osuutensa ikäihmisten taloudelliseen auttamiseen ja elämänlaadun kohentamiseen. Diakoniarahaston avustukset haetaan paikallisseurakuntien diakoniatyön kautta, jossa hakijoiden avuntarve

tunnetaan ja jokainen avuntarvitsija kohdataan. Tarve on suuri. Viime vuosina diakoniarahastoon saapuneista avustushakemuksista yli 60-vuotiailta tulleita on ollut joka neljäs ja määrä on kasvussa.

Toinen 10 % keräystuotosta käytetään digivalmiuksien antamiseen iäkkäille henkilöille. Varoilla järjestetään heikossa taloudellisessa asemassa oleville ikäihmisille digitaalisten taitojen maksuttomia koulutuksia. Koulutuksissa keskitytään oman talouden hoitoon digitaalisia mahdollisuuksia hyödyntäen ja opetellaan esimerkiksi pankki-, Kela- ja muuta virastoasiointia tietokoneen välityksellä. Kurseja järjestetään noin 12 kansanopistossa ympäri Suomen vuodesta 2022 alkaen. Koulutukset organisoii ja toteuttaa Seurakuntaopiston kokoama kansanopistoverkosto.

Seurakunnat käyttävät oman 20 %:n osuutensa ahdingossa olevien ikäihmisten tukemiseen ja diakonia-avustuksiin paikallisten tarpeidensa mukaisesti.

ULKOMAILLA

Kehittyvässä maissa yhteisvastuuvaroin autetaan katastrofien ja konfliktien aiheuttamissa hätätilanteissa pahiten kärsineitä ihmisiä. Tukea ohjataan hauraimpiin yhteisöihin, vanhuksiin ja perheisiin. Avun vie perille Kirkon Ulkomaanapu.

Esimerkiksi vuoden 2021 viestinnällisessä esimerkkimaassa Ugandassa Kirkon Ulkomaanapu KUA työskentelee yhteisvastuuvaroin erityisesti pakolaisasutusalueilla. Hätäapua annetaan kaikista haavoittuvimmassa asemassa oleville katastrofien uhreille riippumatta iästä, taustasta tai sukupuolesta. Lisäksi KUA tukee lasten ja nuorten koulunkäyntiä pakolaisasutusalueilla. Lasten ja nuorten koulutus ja sitä kautta avautuva toimeentulo tukee koko perheen, sen vanhusten ja koko yhteiskunnan tulevaisuutta.

MITEN VUODEN 2021 TUOTTO JAETAAN EDUNSAAJILLE?

60 % kansainväliseen apuun Kirkon Ulkomaanavun katastrofirahaston kautta
10 % vuonna 2022 käynnistettävään ikäihmisten digitaitoja kohentavaan hankkeeseen
10 % Kirkon diakoniarahastolle heikoimmassa asemassa olevien ikäihmisten auttamiseen
20 % keräävälle seurakunnalle ahdingossa olevien ikäihmisten tukemiseen tai diakonia-avustuksiin

YLEISIMMIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

Miksi Suomessa asuvia vanhuksia pitäisi auttaa?

”Elämässä tulee eteen sairauksia, työttömyyttä ja yllättäviä elämäntilanteita. Sairauskierre apteekkilaskuineen saattaa suistaa velkakierteeseen. Työelämäaikaan otettuja lainoja onkin vaikea hoitaa, jos työura katkeaa ennen aikaisesta”, toteaa Yhteisvastuukeräyksen tämänvuotinen esimiespiispa Matti Repo.

Vähävaraiset vanhuksat ovat usein tilanteessa, jossa vaikeudet kasaantuvat. Köyhyys aiheuttaa helposti terveydellisiä ongelmia, sosiaalista eristytymistä, yksinäisyyttä ja digisyrjäytymistä.

Eläkeiän köyhyden merkittäviä tekijöitä voivat olla työelämän ulkopuolelle jääminen, kotiäitiys, työkyvyttömyys, pitkäaikaistyöttömyys, pienipalkkaisuus – tai näiden kaikkien yhdistelmä. Listalle kuuluvat myös kallis asuminen, peritty huono-osaisuus, mielenterveyden ongelmat sekä monet yllättävät tekijät.

Suomessa vanhusten köyhyys näyttäytyy eri tavoin eri puolilla maata. Myös puuttumiskeinot ilmiöön ovat monimuotoisia. 40 prosenttia eläkeläisistämme saa eläkettä alle 1 250 euroa kuukaudessa. Karua on, että jo ennen koronavirusta suurin yksittäinen seurakuntien ruoka-avun asiakasryhmä on ollut vähävaraiset vanhukset.

60 % keräyksen tuotosta menee ulkomaille. Eikö keräysvaroin pitäisi auttaa nimenomaan Suomessa?

Inhimillisen hädän arvottaminen on mahdotonta. 40 prosentilla keräysvaroista autetaan Suomessa asuvia. Yhteisvastuukeräyksessä katsomme, että tarve kehittyvissä maissa on Suomeen verrattuna niin valtaisa, että nykyinen keräystuoton jakosuhte perusteltu.

Yhteisvastuusta päättävät tahot punnitsevat jakosuhdetta osana muuta kehitystyötään jatkuvasti samalla tiedostaen, että yhden ainoan oikeudenmukaisen ja kaikille sopivan jakosuhteen määrittely on haasteellista, ellei mahdotonta.

Miten lahjoitukseni auttaa käytännössä ulkomailta?

Ulkomailla yhteisvastuuvoin autetaan katastrofien ja konfliktien aiheuttamissa hätätilanteissa pahiten kärsineitä ihmisiä Kirkon Ulkomaanavun katastrofirahaston kautta. Kirkon Ulkomaanavun katastrofirahasto tukee yhteisöjen valmiutta selviytyä luonnonmullistuksista sekä avustaa katastrofitilanteen sattuessa. Katastrofirahastosta ohjataan tukea humanitaaristen tarpeiden mukaan.

Tänä vuonna Yhteisvastuu-viestinnässä tuodaan esiin erityisesti Ugandaan suunnattavaa apua, mutta apua ohjautuu kulloisenkin tarpeen mukaan noin kymmeneen eri maahan.

Kirkon Ulkomaanavun kehitysohjelmat toteutetaan läheisessä yhteistyössä paikallisten toimijoiden, kansalaisjärjestöjen ja esimerkiksi organisoitujen kyläyhteisöjen kanssa toimien. Osaaminen jää aina paikallisten yhteistyötahojen pääomaksi, vaikka kehitysprojektit loppuisivat.

Mistä tiedän, että apu menee oikeasti perille?

Avun perille vievä Kirkon Ulkomaanapu on Yhteisvastuukeräyksen pitkäaikainen, luotettava ja maailmalla arvostettu yhteistyökumppani. Kirkon Ulkomaanapu seuraa ja valvoo paikan päällä oman henkilökuntansa ja tarkasti valittujen, paikalliset olosuhteet tuntevien yhteistyökumppaniensa kautta, että apu käytetään tarkoituksenmukaisiin kohteisiin ja menee perille saajilleen. Kansainvälisesti hyväksytyt tilintarkastajat tarkastavat avustushankkeiden tilit.

Miten kerättyjen varojen käyttöä seurataan?

Kansainvälisen diakonian kumppanimme Kirkon Ulkomaanapu toimittaa vuosittain Yhteisvastuun keräystoimikunnalle sekä numeeriset että sanalliset raportit keräysvarojen käytöstä.

Kotimaisten hankkeiden ja kumppaneiden kohdalla käytännöt vaihtelevat. Yhteisvastuuvaroilla rahoitetuissa hankkeissa, joissa on järjestökumppaneita, toimintaa ja taloutta valvoo ja ohjaa ammatillinen ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimii Yhteisvastuun keräysjohtaja. Yhteisvastuun keräystoimikunta hyväksyy ohjausryhmän laatimat toiminnan ja talouden suunnitelmat sekä päätökset.

Keräyksen tilinpäätöksen tarkistaa keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Lopuksi poliisihallitus hyväksyy toimitetut raportit niin kotimaisesta kuin kansainvälisestä avustustyöstä.

Tiukka seuranta takaa rahan päätyminen niille, jotka sitä eniten tarvitsevat.

Miksi auttaisın ulkomaalaisia, kun Suomessakin tarvitaan apua?

Inhimillisen hädän arvottaminen on mahdotonta.

Yhteisvastuukeräys perustettiin 50-luvun vaihteessa auttamaan sodan tuhoista ja katovuosista kärsineitä suomalaisia. Kun kotimaassa hyvinvointi ja sosiaaliturva vahvistuivat ja tietoisuutemme maailman hädästä samaan aikaan kasvoi, on vuodesta 1963 alkaen Yhteisvastuukeräyksellä tuettu myös kansainvälistä diakoniaa. Kumppanina konkreettisen avun perille viemisessä maailmalle on Kirkon Ulkomaanavun katastrofirahasto.

Yhteisvastuukeräys näkee tärkeäksi tukea avun tarpeessa olevia niin oman seurakunnan alueella kuin Suomessa laajemmin. Samaa aikaan näemme, että tarve kehittyvissä maissa on Suomeen verrattuna niin valtaisa, että nykyinen keräystuoton jakosuhte perusteltu. Tällä hetkellä tuemme 40 prosentilla tuotosta Suomessa asuvia avun tarvitsijoita, ja 60 prosenttia jakautuu maailman katastrofialueille Kirkon Ulkomaanavun kriisiapuun sekä pitkäkestoisempaan kehitystyöhön.

Yhteisvastuusta päättävät tahot punnitsevat jakosuhdetta osana muuta kehitystyötään jatkuvasti samalla tiedostaen, että yhden ainoan oikeudenmukaisen ja kaikille sopivan jakosuhteen määrittely on haasteellista.

Lahjoittamalla Yhteisvastuukeräykseen autat lähimmäisiäsi sekä Suomessa että kehitysmaissa.

Mikä on Yhteisvastuukeräys?

Yhteisvastuu on evankelis-luterilaisen kirkon vuosittainen suurkeräys ja lähimmäisenrakkauden kansanliike, joka auttaa hädänalaisia syntyperään, uskontoon tai poliittiseen vakaumukseen katsomatta Suomessa ja kehittyvissä maissa.

Yhteisvastuukeräykseen osallistuvat kaikki Suomen ev.lut. seurakunnat ja tuhannet vapaaehtoiset ympäri Suomen. Keräyksen kampanja-aika ajoittuu helmikuun alusta huhtikuun loppuun, mutta Yhteisvastuulle voi lahjoittaa milloin vain – keräyslupa on myönnetty toistaiseksi ja on voimassa ympäri vuoden. **Keräyksen suojelijana toimii tasavallan presidentti.** Keräyksen esimies vuonna 2021 on Tampereen hiippakunnan piispa **Matti Repo**.

Yleiset tuotonjakoperusteet

- 60 % keräystuotosta ohjataan Kirkon Ulkomaanavun katastrofiavun kautta kansainväliseen apuun.
- 20 % tuotosta suunnataan vuosittain valittavaan ja vaihtuvaan kohteeseen Suomessa.
- 20 % tuotosta käytetään monipuoliseen avustustoimintaan paikallisseurakuntien kautta.

Pääosa keräyksen tuotosta, 60 %, ohjataan vuosittain Kirkon Ulkomaanavun katastrofirahaston välityksellä kulloisenkin tarpeen mukaan yli kymmeneen maahan. Osa yhteisvastuuvaroista käytetään äkillisten katastrofien kriisiapuun, esimerkkinä taannoisen Beirutin sataman räjähdysten uhreille ohjattu välitön apu. Valtaosa yhteisvastuuvaroista käytetään pitkävaikutteiseen kehitysyhteistyöhön kunkin maan paikallisten toimijoiden kumppanuudessa. Vuonna 2021 kansainvälisen diakonian viestinnällinen esimerkkikohdemaana on Uganda.

Suomeen jäävistä keräysvaroista 20 prosenttia käytetään monipuoliseen avustustoimintaan paikallisseurakuntien kautta. Painotuksena vuonna 2021 on vuoden vanhusteeman mukaisesti taloudellisessa ahdingossa olevien ikäihmisten tukeminen. Kukin seurakunta päättää oman tuottoosuutensa käytöstä paikallisten olosuhteidensa mukaiseen, parhaiten palvelemaan auttamiseen.

Toinen kotimaahan jäävä 20-prosenttinen puolittuu vuonna 2021 Kirkon diakoniarahastolle ja Seurakuntapiston kokoamalle kansanopistoverkostolle.

Kirkon diakoniarahasto käyttää 10 % keräystuotosta heikoimmassa asemassa olevien ikäihmisten avustustoimintaan yhteistyössä paikallisseurakuntien kanssa. Ikäihmisiä autetaan taloudellisen ahdingon korjaamisessa ja elämänlaadun kohentamisessa.

Seurakuntaopiston kokoama valtakunnallinen kansanopistoverkosto toteuttaa 10 %:lla tuotosta vähävaraisille ikäihmisille maksutonta digitaitojen ja taloudenhallinnan valmennusta vuodesta 2022 alkaen.

Kuinka suuret keräyskulut ovat?

Jokaisesta lahjoitetusta eurosta noin 80 % käytetään avustustyöhön ja loput keräyksen vaikuttamistoimintaan, viestintään, varainhankintaan sekä keräyksen yleishallintoon.